

SCHOLINGSWIJZER

PRAKTIJKONDERSTEUNER

IN DE HUISARTSENPRAKTIJK

2023-2024

> FOR SOCIETY

Welkom

Fontys Pro heet je van harte welkom als professional in opleiding (p.i.o) bij de scholing tot Praktijkondersteuner in de huisartsenpraktijk (POH).

Het ontwerp en uitvoering van deze scholing is gebaseerd op de actuele functieprofielen van de POH Somatiek en GGZ . Daarnaast is er gekozen voor een rode draad, gedurende het hele scholingsjaar, van de zelfstandige algemene praktijkvoering aan de hand van diverse thema's. Zoals wet/ regelgeving, standaarden/richtlijnen, zelfmanagement en shared decision making, leefstijl, netwerken en samenwerking, rapportage systemen, kwaliteitszorg, time management, e- health en ethiek. Daarnaast zijn training in communicatie, persoonlijke en professionele ontwikkeling en de uitvoering van een praktijkstage belangrijke onderdelen van deze algemene praktijkvoering.

Vervolgens zijn er diverse vaste en flexibele kennisdomeinen die behandeld worden in samenwerking met experts uit het werkveld , met professionals binnen het onderwijs en de p.i.o's zelf (zie raamwerk van de scholing op pagina 7 en 8).

De scholing kent een duur van een geheel kalenderjaar met 24 lesdagen. De studiebelasting is uiteraard individueel, maar je kunt rekening houden met ongeveer 15 uur per week inclusief lesdagen.

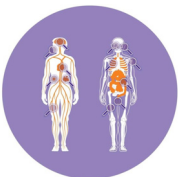
**HET MOTTO:
WE GAAN HET SAMEN DOEN, WANT SAMEN BEN JE STERKER!**

Wij wensen je veel succes en studieplezier het komend scholingsjaar.

Namens het gehele team,

Simone Egberts

coördinator POH Somatiek en GGZ

**Fontys Mens en Gezondheid
Fontys Pro Health**

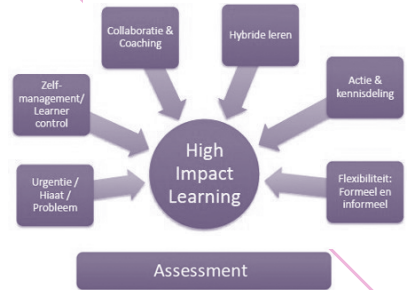
Postbus 347
5600 AH Eindhoven
Tel. 08850-777022

Visie op leren

Binnen de scholing POH wordt een constructivistische visie van leren onderschreven, passend bij de 5 kernprincipes voor de vormgeving van onderwijs, Fontys Mens en Gezondheid (FMG).

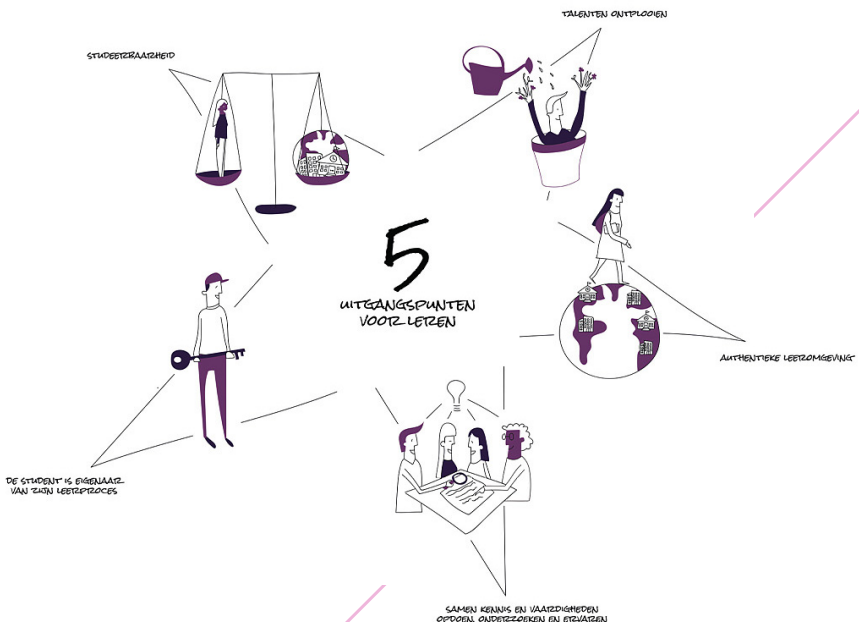
Centrale begrippen, vanuit de constructivistische visie, die het uitgangspunt vormen voor dit scholingsontwerp zijn :

- Actief leren
- Contextueel leren
- Collaboratief leren
- Reflectie en feedback
- Toepassing van effectieve leer strategieën
- Gebruikmaken van een rijke leeromgeving

Deze 'leer- en ontwerpprincipes' lenen zich uitstekend om tevens meer *blended learning*-elementen te verwerken in deze scholing.

Het model van High Impact Learning (Dochy, Berghmans, Koenen, 2015) is helpend geweest bij de ontwikkeling van dit scholingsprogramma en zal steunend zijn bij de uitvoering.

Functie POH

De praktijkondersteuner verleent zijn/haar taken onder regie van de huisarts. De Praktijkondersteuner Huisartsenzorg (POH) wordt gepositioneerd binnen de huisartsenzorg en de primaire zorgverlening vindt plaats in nauwe aansluiting op de behandeltaken van de huisarts.

Daarnaast heeft de POH een belangrijke consultatie en netwerkfunctie: zowel binnen de eerstelijnszorgvoorzieningen als tussen de eerste- en tweedelijnszorgvoorzieningen. De POH is in dienst van, dan wel gedetacheerd bij een bestaand of nieuw samenwerkingsverband van huisartsen.

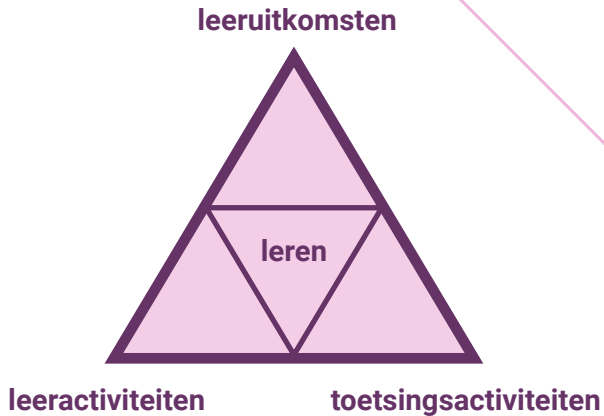
De POH zal een groot deel van de (gedelegeerde) zorgverlening in een eigen (te organiseren) spreekuur uitvoeren, waarbij sprake is van herhaalde, periodieke, korte, intensieve contacten met patiënten.

De POH werkt als een van de professionals in een team. De POH heeft als professional op HBO-niveau een eigen verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor door hem uitgevoerde delen van huisartsgeneeskundige zorg. De huisarts is eindverantwoordelijk voor de huisartsgeneeskundige zorg die de praktijkondersteuner verleent.

Bron: <https://www.nvppo.nl/vakinhoud/competentieprofielen>

Volgens Biggs (1996) kenmerkt een goed onderwijsontwerp zich door een optimale afstemming tussen leeruitkomsten, leeractiviteiten en toetsing, het zogenaamde 'constructive alignment principe'.

CONSTRUCTIVE ALIGNMENT

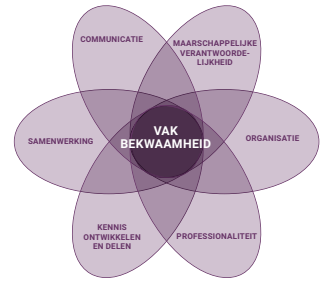

Binnen de kaders van het raamwerk van de scholing (zie pagina 7 en 8) wordt bovenstaand principe vormgegeven in het lesprogramma en materiaal via de digitale leeromgeving Canvas.

Daarnaast zijn de competentieprofielen POH Somatiek en GGZ leidend voor de formulering van Leeruitkomsten, leeractiviteiten en wijze van toetsing.

Dit geheel is passend bij een sociaal constructivistische leertheorie en een meer *blended learning*-ontwerp.

Leeruitkomsten

Canmedsrol

De POH is in staat:

Vakbekwaamheid	<ul style="list-style-type: none"> • een individueel zorgplan methodisch op te stellen • interventies toe te passen obv standaarden/richtlijnen /afspraken • cliënt en betrokkenen te adviseren en te ondersteunen in het zelfmanagement door eigen regie te handhaven en te stimuleren • handelingsgrenzen aan te geven en zo nodig door te verwijzen
Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • om in het professionele contact aan te sluiten bij behoeften enbeleving van de cliënt • om in dialoog met de cliënt Informatie uit te wisselen en het zorg-proces vorm te geven in gezamenlijke besluitvorming
Samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> • eigen deskundigheid en die van samenwerkingspartners interprofessioneel in te zetten in het cliëntproces • om regie te nemen tav continuïteit van het cliëntproces
Organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • tot zelfstandige praktijkvoering onder verantwoordelijkheid HA
Kennisontwikkelen en delen	<ul style="list-style-type: none"> • om initiatief te nemen in deskundigheidsbevordering • EBP te handelen tav cliëntproces • om te participeren in praktijkgericht onderzoek tav beroepspraktijk • moreel ethische aspecten mee te wegen in praktijkvoering
Professionaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • om altijd professioneel gedrag te laten zien in de praktijk uitvoering • om een proactieve bijdrage te leveren aan kwaliteit van de praktijkvoering
Maatschappelijk handelen	<ul style="list-style-type: none"> • om gezondheidsrisico's op individueel, organisatie en maatschappelijk niveau tijdig te signaleren • voorlichting en educatie te verzorgen gericht op zelfmanagement • passende preventieprogramma's uit te voeren en beschikt over actuele informatie

Raamwerk POH

versterken en herstellen

GGZ kennisdomein

(19 lesdagen van 3 klokuren per lesdag)

Thema's

- Psychopathologie
- Psychofarmaca
- Bio-Psychosociaal model
- Persoonlijkheidsproblematiek
- Verslavingsproblematiek
- Relatieproblematiek
- Levensfasen
- Stress problematiek
- Rouw/suicide/trauma, etc.

zelfstandig, initiërend, verantwoord en kwalitatief

Praktijkvoering algemeen

(24 lesdagen van 3,5 klokuur per lesdag)

Thema's

- BIG
- WGBO
- WMO
- Oriëntatie HA/praktijk
- Functie Profiel POH GGZ/SOM
- Direct/ indirect patiënt gebonden activiteiten
- Wet- en regelgeving
- NHG standaarden en andere richtlijnen
- Zorgprogramma's
- Zelf-management en E- health
- Kwaliteitszorg en Implementatie
- Rapportage verslaglegging
- HIS en KIS systemen
- EBP en mediatheek en casestudy
- Diversiteit patiënten, culturele achtergronden/gendersverschillen
- Sociale Kaart en wijkgerichtheid
- Netwerken (multi- en interdisciplinaire samenwerking)
- Shared decision making

**zelfstandig,
initieënd,
verantwoord en
kwalitatief**

- Organisatie spreekuur
- Positieve gezondheid
- Leefstijl (voeding/fysio)
- Medicatie, etc.

Communicatie - persoonlijke ontwikkeling

- Kwaliteiten en zelfreflectie
- Pro-actief gedrag
- Samenwerken
- Time management
- Ethiek

Communicatie - begeleiden

- Persoonsgerichtheid
- Motiverende gespreksvoering
- Diverse gespreksstructuren
- Geweldloze communicatie, etc.

Praktijk

(stage 45 weken, minimaal 8 uur per week Somatiek en GGZ)

Thema's

- Oriëntatie HA praktijk
- Stagewerkplan
- Intervisie/coaching
- Kennismakings-, voortgangs- en eindgesprek, etc.

**generalistisch,
persoonsgericht
en continuïteit**

Somatiek kennisdomein

(19 lesdagen van 3 klokuren per lesdag)

Thema's

- Diabetes
- COPD
- CVRM
- Gerontologie, etc.

Leeractiviteiten

We werken met een mix van off- en online activiteiten waarin informatieoverdracht, uitwisseling, voorbereiding en verwerking aan de orde komen. Daarnaast is er voor een blend van onderwijsvormen gekozen, passend bij het *blended learning* concept. In groepsbijeenkomsten, fysiek of digitaal worden opdrachten voor- en nabesproken, die individueel of in samenwerking voorbereid of bewerkt zijn. De basis voor leeractiviteiten vormen de leeruitkomsten.

Een andere onderwijsvorm die gebruikt wordt is het vaardigheidsonderwijs waarbij agogische vaardigheden aan bod komen. Het accent binnen het vaardigheidsonderwijs ligt bij het trainen van gespreksvaardigheden waarbij de relatie en communicatie van de praktijkondersteuner met de cliënt centraal staat.

Zoals eerder beschreven worden verschillende didactische werkvormen gebruikt binnen het theoretisch onderwijs die afwisselend aangeboden worden waardoor er van p.i.o's diverse leervaardigheden gevraagd worden.

De mate van sturing in de diverse taken en vaste/vrije opdrachten zal passend zijn bij het te verwachten en te bewerken niveau en passend bij het concept van zelfregie in het leerproces.

LEERBENODIGDHEDEN

Theorie

Uitgangspunt is het hbo niveau m.b.t. anatomie, pathologie/psychopathologie en fysiologie van het menselijk lichaam en geest.

- naslagwerken/handboeken mbt ziektebeelden en aandoeningen, voor zowel somatiek als psychiatrie en geriatriepassend bij het HBO niveau
- NHG standaarden en de meest recente LESAS richtlijnen Deze zijn via internet te downloaden
- gepubliceerde competentieprofielen praktijkondersteuner GGZ en/of Somatiek
- aanbevolen literatuur wordt tijdig aangegeven via de digitale leeromgeving Canvas

MATERIALEN

- geschikte laptop voor digitaal onderwijs
- Google Chrome als standard browser
- Canvas als digitale leeromgeving
- MS Teams als digitaal communicatie middel

Leervaardigheden

ZELFSTANDIG LEREN

Iemand die zelfstandig leert, leert vanuit een innerlijke gedrevenheid (overtuigde keuze, motivatie, betrokkenheid en nieuwsgierigheid) en doet dat door het verrichten van allerlei leeractiviteiten. Dat er een innerlijke gedrevenheid aanwezig moet zijn om te willen leren en een nieuwsgierigheid, zal duidelijk zijn. Om vervolgens ook te kunnen leren heeft de p.i.o. vaardigheden nodig in het verrichten van verschillende leeractiviteiten.

De p.i.o die zelfstandig leert in het praktijk leren, neemt zelf de nodige initiatieven om te leren van werkervaringen. Hij of zij is een 'ondernemende' p.i.o. die sturing geeft aan zijn/haar leerproces en hulplijnen inzet waar, waarvoor en wanneer wenselijk.

DE LEERVAARDIGHEDEN

Gegevens kunnen selecteren: onderscheid maken in hoofd- en bijzaken van belangrijke en minder belangrijke gegevens van de cliënt.

Relateren: zoeken naar verbanden tussen de verschillende gegevens van de cliënt, tussen de studiestof en dat wat de student uit andere bronnen weet.

Structureren: het samenbrengen van afzonderlijke onderdelen van de cliëntgegevens in een georganiseerd geheel. Ordenen van cliëntgegevens en van nieuwe leerstof.

Analyseren: stuk voor stuk onderzoeken van de verschillende aspecten die aan een cliëntsituatie te onderscheiden zijn. Gebruikmakend van relevante theorie en methodiek.

Kritisch verwerken: conclusies trekken op basis van feiten en argumenten en nagaan of de conclusies in overeenstemming zijn met de feiten.

Reflecteren: evaluerend terugkijken op een doorlopen proces, samenwerking met cliënten en andere belanghebbenden.

Diagnosticeren/plannen: vaststellen van hiaten in de beheersing van studiestof, het onderzoeken van mogelijke oorzaken van het niet (snel genoeg) bereiken van de beoogde leerdoelen, planning maken ter voorkoming van het ontstaan van hiaten in kennis.

Beoordelen: professionals bepalen of gestelde doelen hebben bereikt en hoe het leren is verlopen.

Waarderen: het belang van de taak, persoonlijke doelen en eigen interventies om doelen te bereiken inzien.

Attribueren: toeschrijven of verklaren van successen en mislukkingen aan eigen kunnen, aan werkelijk geleverde inzet, kenmerken van de taak en/of situatie.

Intervisie

Naast het theoretisch- en vaardigheidsonderwijs (training) neemt intervisie een belangrijke plaats in binnen de scholing als onderdeel van praktijkvoering.

“Intervisie is een leervorm waarin jij en je collega’s professionaliseren, door op een methodische wijze te reflecteren op vraagstukken in je werk. Je luistert naar elkaar, denkt met elkaar mee, adviseert elkaar en leert van elkaar”.

(VO-raad september 2017)

DOELEN VAN INTERVISIE

- Problematiseren, analyseren en verhelderen van professioneel handelen;
- Optimaliseren van de kwaliteit van het persoonlijk beroepsmatig functioneren;
- Onderlinge uitwisseling en steun; Eigen vaardigheden vergroten;
- Oplossingsalternatieven zien en keuzes maken; Leren zelfsturend te werken;
- Leren gemotiveerder te werken;
- Leren luisteren naar, accepteren, invoelen van de ander;
- Leren werken met nieuwe methoden.

Praktijkleren

Het praktijkleren als werknemer of als stagiaire is een essentieel onderdeel van deze scholing. Al werkende wordt er geleerd van werkervaringen en rolmodellen in de praktijk.

Met het beoordelen van het praktijkleren (d.m.v. bewijslasten die je verzamelt in een portfolio, one drive of Canvas) wordt beoogd te toetsen of jij als p.i.o. in staat bent de rollen zoals vastgesteld in het competentieprofiel te vervullen in jouw praktijkvoering.

KADERS

- Je hebt een stage of leer/werkplek van minimaal 8 uur per week
- Je organiseert 3 gesprekken in het cursusjaar, ter kennismaking, voortgang en beoordeling met praktijkbegeleidster en coach
- Je leert op basis van een stagewerkplan
- Er wordt voorzien in begeleiding van 2-3 uur per week door HA of POH
- Er is sprake van gezamenlijke beoordeling van toetsonderdelen
- Wisselwerking tussen praktijk en theorie staat centraal in deze cursus
- Actualiteit van en in de praktijk is het vliegwiel voor leren

Toets

De beoordeling van de leeruitkomsten vindt plaats door middel van vaste en facultatieve opdrachten die in een persoonlijk portfolio worden opgeslagen. Vaste opdrachten worden beoordeeld middels een formulier waarin zowel de praktijk als docenten een rol vervullen.

Halverwege en op het einde van de cursus wordt het verzamelportfolio van feedback voorzien. Diverse vormen van feedback zijn essentieel voor het verzamelen van kwalitatieve en relevante bewijslast tav vaste en vrije opdrachten. Leidend hierbij zijn de VRAAK criteria (zie pagina 13).

De afsluiting van de scholing wordt vormgegeven d.m.v. individuele of duo presentaties met als slogan **"ik als POH..."**.

Vaste opdrachten hebben een directe relatie met de leeruitkomsten en voor vrije opdrachten wordt dit aantoonbaar gemaakt, zodat er een logische en directe relatie is met de canmedsrollen en het competentieprofiel.

De scholing is afgerond wanneer leeruitkomsten d.m.v. een beoordelingsformulier aangetoond worden.

Kennisdomeinen

Vaste opdrachten

- (Kennis)toetsen van specifieke theoretische domeinen, die formatief ingezet worden. Terugkomend in het individuele portfolio.

Vrije opdrachten

- Producten zelfstudie, opdrachten ter voorbereiding van lessen in het individueel portfolio.

Praktijkvoering

PRAKTIJKLEREN EN COMMUNICATIE LIJN

Vaste opdrachten

Presentatie van het individueel portfolio met ingevuld beoordelingsformulier / toetsmatrix in Canvas:

- doelen stage werkplan
- 3 korte praktijkbeoordelingen (KPB)
- case study beoordeling
- aandachtspunten vanuit video opnamen
- overall reflectie op de canmedsrollen m.b.v. intervisie en andere bronnen waaruit je ontwikkeling kan blijken
- persoonsgericht gesprek en een methodisch gesprek

Vrije opdrachten (facultatief)

Presentatie in het individueel portfolio met bijvoorbeeld:

- verslag van bijgewoonde lezingen / workshops / congres etc.
- interview met...
- verzorgde presentatie / workshop
- beluisterde podcast
- deelname nieuwe ontwikkelingen / innovaties etc.

Bewijslast in het portfolio voldoet aan de VRAAK criteria:

- Variatie
- Relevantie
- Authenticiteit
- Actualiteit
- Kwaliteit (of kwantiteit) → Aangezien variatie van bewijzen al één van de criteria is, kiezen we bij de 'k' liever voor 'kwaliteit' om te voorkomen dat studenten een enorme hoeveelheid aan bewijzen aanleveren. Door een beperkt aantal bewijzen van 'kwaliteit' te vragen, worden studenten aangezet tot reflectie op hun 'best practices'.

Informatie

LESDATA 2023-2024

- 2 november 2023 kick-off
- 16 en 30 november 2023
- 7 en 21 december 2023
- 11 en 25 januari 2024
- 8 en 22 februari 2024
- 7 en 21 maart 2024
- 4 en 18 en 25 april 2024
- 16 en 30 mei 2024
- 13 en 27 juni 2024
- 11 juli 2024
- 5 en 19 september 2024
- 3 en 17 en 31 oktober 2024

14 november uitreiking certificaat

NUTTIGE LINKS

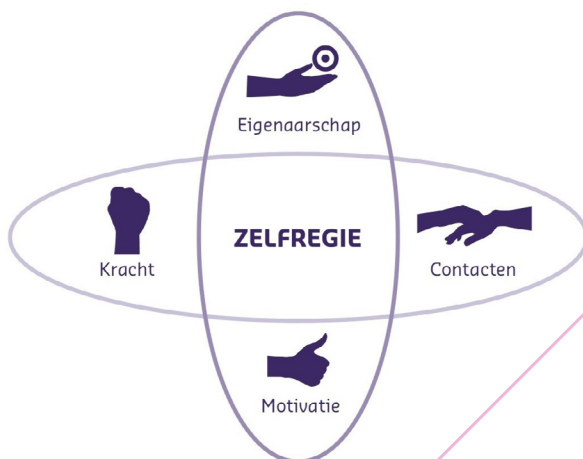
Cursistenpas [KLIK HIER](#)

ICT en inloggen [KLIK HIER](#)

Canvas [KLIK HIER](#)

Mediatheek [KLIK HIER](#)

Rooster via de portal na inloggen
Leslocatie Rachelsmolen 1, Eindhoven

CONTACT

Coördinator opleiding POH-GGZ en POH-Somatiek:
Simone Egberts s.egberts@fontys.nl

E-mail FHMG-Pro@fontys.nl